

ven ubødelig holdes; men, vedtage vi tredje Gang Grundlovsforandringerne, er Følgen deraf, at vi blot behøve at blive bekkende med Fællesforsfatningen, uden at vi faae Leilighed til at gaae ind paa Enkelthederne af Fællesforsfatningen. Overensstemmende med Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 maa denne Fællesforsfatning derimod forelægges Rigsdagen og der forhandles, forsaavidt den medfører Forandringer i Grundloven. Jeg finder saaledes, at vi ved at vende tilbage til bemeldte Kundgjørelse ikke tabe, men tværtimod vinde. Seer jeg hen til, hvorledes et Ministerium, som jeg hidtil har anseet og endnu anseer for frisindet, fremsætter bestemt Fortolkning af Grundlovsforandringerne ved Fællesudkastet, saa gjentager jeg, Grundlovsforandringen forekommer mig ikke derved fyldestgjort, og jeg kan derfor paa dette Stadium ikke andet end stemme imod, at Grundlovsforandringerne vedtages for tredje Gang. Jeg turde maafee til Slutning kun tilføie den Bemærkning, at det er anført af en anden Taler (Madvig), der idag har havt Ordet, at han ikke ret kunde fatte, hvorledes det, at man kommer til Kundskab om Fællesforsfatningen, som en Tilfældighed, kan bestemme Nogen til at stemme imod Grundlovsforandringerne, fordi, siger han, denne Fællesforsfatning kunde være blevet meget værre, end den er nu. Jeg skulde imidlertid formene, at den ogsaa kunde have været i modsat Retning, at den kunde have været meget bedre; og jeg troer heller ikke at felle meget, om ikke flere af Rigsdagens Medlemmer havde ventet, at den vilde have været mere fristudet, end den nu er.

Lehmann: Naagtet det allerede er sagt mange Gange baade andetsteds og her, troer jeg dog, at det viser sig at være nødvendigt, at det gjentages, at det er med velberaad. Nu, at Rigsdagen selv har opløst det Botum, der ellers under almindelige Forhold vilde være eet, — det om en eventuel Indskrænkning af Grundloven til de særlige Anliggender og det, hvorved denne Indskrænkning skal træde i Kraft — i tvende, fordi man med Hensyn til det ene, nemlig den tredje usforandrede Vedtagelse af de Forandringer, der ville blive nødvendige,

naar engang en Fællesforsfatning skal træde op ved Siden af Grundloven, er i høi Grad bunden ved det Hensyn, at en Forkastelse deraf ikke blot vilde forspilde alt det derpaa anvendte Arbeide — hvilket endda kunde være det Samme; man har jo trostet os med, at det kunde være et Forarbeide for en fremtidig Overveielse i samme Retning — men vilde bringe os tilbage i en Situation, hvorfra jeg idetmindste ikke viner nogen Udvei, medens omvendt Beslutningen om Indskrænkningens Krafttrævelse vilde blive i høi Grad friere, idet man da kunde forkaste eller antage betingelsesvis eller paa anden Maade gøre sin Frihed gjældende, uden at dette drog videre Følger efter sig. Det er nu vel idag, om ikke af den sidst ærede Taler, saa dog af en tidligere (Borgen), til hvem han har henholdt sig, blevet gjort gjældende, at man i den Henseende skulde have en fastere Stilling, naar man tog sin Bestemmelse allerede nu. Men den ærede Taler, der fremsatte dette, maa have overseet Ugjældigheden af dette Argument, som ellers fra et vist Synspunkt kunde have sin Betydning. Det er nemlig ganske vist, at Rigsdagens Stilling vilde være fastere, dersom den, inden den tog sin Beslutning om den foresliggende Sag, søgte og rettelig kunde søge tilveiebragt en bestemt Overenskomst med Hensyn til den eventuelle Fællesforsfatning. Thi ganske vist vilde under en saadan foregaaende Forhandling Ministeriet — dersom det ikke i Kraft af Rigsdagens egen Beslutning var fuldt berettiget til at afvise den og henvise til den særlige Overveielse og Vedtagelse, som af Rigsdagen er forbeholdt — staae under det Tryk, ikke at kunne opløse en saadan Rigsdag, der forhandlede med samme, inden den tredje Gang sagde Ja til Indskrænkningen, uden at paatage sig Ansvar for at kaste os tilbage i en chaotisk Tilstand. Men dette Argument er i Sandhed Intet værd i den Forstand, hvori den ærede Landsstingsmand brugte det, nemlig som en Motivering for nu at sige Nej; thi i saa Tilfælde vilde hele For skjellen være den, at det var os, som havde paataget os Ansvar, medens Ministeriet da sikkert vilde have friere Hænder — en Betydning altsaa, hvori den ærede Taler ligesaa lidt som jeg vilde